

Thema: 'omdenken: een nieuwe weg voor geloofsoverdracht'

Hallo Piet,

Het woord '**omdenken**' begint wat onder de huid te kruipen als een woord dat richting zou kunnen geven bij het vinden van **een nieuwe weg in de communicatie van het evangelie**.

Twee betekenissen dringen zich op:

'Omdenken' als basishouding in het pastoraat: "Om iemand denken". Jezus is er de belichaming van als beeld van de Vader. Wie in het pastoraat iets wil, stelt Christus present en wordt "omdenker".

'Omdenken' als werkwoord bij vertaalwerk. Niet de Bijbelse boodschap (met de valkuilen van de dogmatiek en de missers van de geschiedenis) als doel van geslaagde communicatie, maar de realiteit in beeld brengen als voluit evangelische werkelijkheid.

In beide gevallen gaat het om **verbinden**: mensen aan elkaar terug geven; het Koninkrijk gezocht en ontdekt.

Ik kijk naar wat ik net heb opgeschreven en glimlach. Ik zie waarom ik docent Godsdienst en Levensbeschouwing ben en waarom ik met zoveel warmte terugdenk aan de jaren in de wereld van jeugdzorg en psychiatrie. In de tijd van het management zat ik hoog op de apenrots en had veel helicopterview, maar weinig zicht. Al helemaal niet op mensen en dus raakte de accu leeg. De vraag: "Wat drijft je?" werd een sleutelvraag bij het hervinden van een pad om te gaan en niet in de laatste plaats mezelf.

Het brengt me **in de wereld van het VMBO** in een kwetsbare regio van ons land en ik ben gelukkig. Zoals ik al schreef **ben ik** daar **pastor en geen evangelist**. Nog kan ik de schaamte voelen die ik ervoer aan de hand van mijn opa Noordijk die tijdens een spontane (?) wandeling met mij door Delfzijl op de hoek van de straat blij werd van een verzameld groepje Heilssoldaten. Nog erger werd het toen hij in de boemel van Delfzijl naar Groningen de mensen in de treincoep aansprak met een nummer van "de Zaaier". Hem zat het in het bloed en het maakt deel uit van zijn authenticiteit. Jammer dat hij mij zo graag meenam in die passie. (alhoewel.... Het blijft toch opa!)

Het ongevraagd mensen op iets aanspreken, omdat het beter voor ze is, is aan mij niet besteed.

Toch heb ik wel een missie merk ik. Mijn vak stelt me in de gelegenheid om signalen af te geven van waardevol zijn, gewenst zijn, bestaansrecht hebben, gelukzoeker mogen zijn. Mijn school brengt me bij jongeren voor wie juist die signalen schaars zijn of zelfs ontbreken. Vak en school kunnen combineren maakt me een rijk mens.

Zo is er Amanda. Ze is 17 en voor de tweede keer zwanger. Ze heeft een naam op haar onderarm getatoeëerd staan. Het is haar grafmonumentje van het kind dat ze door abortus verloor. Dat moest van haar vader die zich niet voor z'n dochter wenste te hoeven schamen. Nu haar vader een omgangsverbod en straatverbod heeft en er een nieuwe vriend in haar leven is, is ze klaar voor de toekomst en dat is er eentje met kind. En dus is ze zwanger en deze keer mag het komen en gaat ze het houden.

Hoeveel kwetsbaarheid en voorspelbare jeugdzorg wil je hebben? Toch geef ik Amanda wel een goede kans dat het wat wordt met d'r. Ze is een overleefster pur sang en dus gaat ze er wel komen.

Wat ik weet is dat er **in haar geval verdraaid weinig "goed-dat-je-er-bent!-berichtjes" zijn en daar begint mijn missie**. Godsdienst en Levensbeschouwing moet niet haar de indruk geven dat er ook hier weer dingen geweten moeten worden waarop je afgerekend kunt worden met een onvoldoende. Als Evangelie werkelijk Euangelion (= 'Blijde Boodschap') is, dan krijgt ze een complimentje cadeau en een welgemeende uitnodiging om voor zichzelf in de benen te komen en het leven met dezelfde hoop en hetzelfde optimisme te omarmen als haar leeftijdgenootjes.

In het vierde leerjaar gaat het om drie thema's in de les: '**Identiteit**', '**Ethiek**' en '**Afscheid**'. Ik gebruik per periode steeds één speelfilm en gebruik die film als kapstok bij de verdere verwerking en het "meegeven van nog wat handige info" Bij Identiteit gaat het om zelfbeeld en eigenwaarde en bij ethiek over verantwoord handelen. Bij afscheid tenslotte gaat het over de overgang naar een nieuwe fase in je ontwikkeling, waarbij praten over rouw en verlies voorspelbaar ook een plek kunnen krijgen.

Met de klas van Amanda keken we naar een droom van een film voor mij als pastoraal theoloog. De film heet: '**The fault in our stars**' en gaat over een meisje dat gedoemd is te sterven aan kanker en in een praatgroep een jongen ontmoet die zegt genezen te zijn, maar uiteindelijk voor haar aan sterft. In het allerlaatste stukje van het staartje van de film blijkt hij haar een ongelooflijk mooie daad van liefde in de vriendschap geschonken te hebben.

Het is zo'n film waar de Bijbelverhalen en de Bergrede voor het opscheppen liggen en dus kom ik met beleid met de sneeuwschuiver door de les om ze nog even met de neus richting wat religieuze informatie te zetten.

Amanda smult van de tragiek in het verhaal en geniet van de rebellie van het duo, ongehoorzaam als ze zijn aan alles wat verantwoord leven met je ziekte inhoudt. Die rebellie herkent ze maar al te goed en het brengt ons een aantal keren na afloop van de les in gesprek. En die gesprekken zijn pareltjes. Van "het is maar een film" komen we naar "zo'n boodschap als in die film verdienen alle mensen, maar jij zeker"

Ze is geen christin geworden en niet ergens gedoopt of actief kerklid geworden, maar ze is wel gezien en op weg gestuurd met een herinnering aan een periode waarin er ook berichten waren van mogen zijn die je bent.

Het begint met kijken en zien wat er aan zorg-op-maat gewent zou kunnen zijn en vanuit die realiteit een klein stukje koninkrijk inbrengen.

De gelijkenis is een film geworden of een foto-opdracht of een vreemd spel of iets anders dat je onvoorzien met je neus in de richting van de ander plaatste en je de ontdekking gaf welkom te zijn, met een voldoende op je rapport toe.

Maar ja om dit weer in een methode te douwen en opnieuw het risico te lopen om een Kind met het badwater weg te gooien.....?? of hoe raak je vervuild badwater kwijt zonder dat Kind te verliezen??

Begrijp je wat ik bedoel?
Reageer daar maar eens op!
Tot schrijfs,
Bert

Beste Bert,

Ja, de vraag van het badwater en het kind speelt natuurlijk altijd een rol als je gaat 'omdenken' of 'omtalen'.

In wezen geldt dat zelfs heel gewoon voor elke vertaling in een andere taal. We komen het in het Duits en Engels, maar ook in het Hebreeuws en Grieks (de talen van de Bijbel) tegen.

Niet alle woorden en begrippen zijn één op één te vertalen:

Cultuur, geschiedenis en sfeer spelen een grote rol.

Wat dat betreft kun je het al vaststellen bij de nieuwste vertaling van de Bijbel (in gewone taal). Voor ons (= wij die vertrouwd zijn met Bijbelse taal, en zelfs de taal Kanaäns) gevoel is daar iets weggeraakt en zijn in elk geval de nuances verdwenen. O.a. de associaties en de verbindingen met andere beelden en verhalen uit de Bijbel.

De vraag is, of het ook de kern aantast van de betekenis van het Geloof?

Oftewel is het Evangelie in alle talen te verstaan, of alleen maar in een speciale taal, en met deskundige uitleg?

Het **Pinksterverhaal** uit Handelingen 2 is daarin heel duidelijk: **'we horen alles in onze eigen taal!'**

Dat sterkt mij in de overtuiging, dat **het grondverhaal van het evangelie voor ieder mens in zijn eigen situatie van betekenis kan zijn**. En dat het vooral te maken heeft met wat iemand op het persoonlijke vlak kan ervaren. Het moet dus mogelijk zijn het te verwoorden in taal, die betrekking heeft op zijn eigen werkelijkheid.

Of anders gezegd: **het evangelie moet dus herkend kunnen worden in de eigen belevingswereld van mensen**.

Dan zal ook duidelijk zijn, dat er **steeds opnieuw verband gezocht moet worden tussen de taal van het evangelie en die van de werkelijkheid van alle dag**.

Dan gaat het dus verkeerd als er een steeds grotere kloof komt tussen de (dynamische) belevingswereld van mensen en de eventuele statische geloofstaal (van de eeuwen der eeuwen).

Aan de ene kant zal er toch sprake moeten zijn van herkenbaarheid van het Evangelie. Daarom hebben we (de exegese en de vertaalvaardigheid van) de dominee nodig. Aan de andere kant zullen er in het nu ervaringen moeten zijn, die bevestigend werken op de betekenis van het evangelie als blijde boodschap.

Het is goed om samen af te tasten wat de kern is van de Bijbelse boodschap. Daar hebben we elkaar voor nodig in onze grondervaringen van het geloof.

Jij noemt als voorbeeld: **'goed-dat-je-er-bent'- ervaringen**.

Dat is, natuurlijk niet het enige aspect van het evangelie.

Kretenderwijs geef ik wat suggesties.

Het moet mogelijk zijn om in de gemeente, of met een stel serieuze gelovigen, maar ook met een stel jongeren de uitspraken te bespreken op zoek naar waarde en betekenis.

Dan is het ook mogelijk om via voorbeelden, verhalen en uitspraken uit de Bijbel de samenhang te zien en daarmee de herkenning van het Geloof in de Bijbelse Boodschap.

Ik doe een poging:

Zoals je bent mag je er zijn, inclusief je zwakke en sterke punten ('*basic trust*')

Jij doet ertoe, jij bent belangrijk, jij bent van betekenis voor anderen ('*gevoel van eigenwaarde*')

Liefde, die zichzelf niet zoekt (die er niet op uit is de dingen alleen maar naar zichzelf toe te halen) **levert uiteindelijk meer voldoening op, dan alleen maar egoïsme'**

Achter een buitenkant, die bedoeld is voor de buitenwereld, **zit vaak een kwetsbare binnenkant**, waar men liever niet mee voor de dag komt

Je kunt altijd weer opnieuw beginnen, oftewel de verkeerde dingen in je leven hoeven je toekomst niet in de weg te zitten. Om die reden is het ook zinvol om geregeld je ervaringen te ordenen op zinvolheid en waarde

We zijn samen onderweg, oftewel in je eentje heb je het moeilijker met wat er op je pad komt dan wanneer je samen met anderen (en ervaring van anderen) op weg bent

Levenslessen leer je door het leven heen, met vallen en opstaan

Het gaat in het leven niet in de eerste plaats om producten en prestaties, maar om relaties en betrokkenheid bij processen. Niet de snelheid maar de richting is belangrijk in het leven

Uiteindelijk gaat het om mens te zijn op aarde: om menswaardigheid en om eerbied voor de natuur. Om vrede, gerechtigheid en heilheid van de natuur

(En zo kan ik er nog wel een paar noemen...)

Als ik deze dingen opschrijf, zie ik dat het woordje 'God' er niet in voor komt, terwijl ik bij alle uitspraken wel een Bijbelverhaal of tekst kan vinden om die uitspraak te onderstrepen en te bevestigen.

Voor mij zijn het dus geloofsuitspraken, die ik in mijn leven bevestigd heb gezien. Heb ik dan het Kind met het waswater weggegooid, of heb ik het waswater verschoond, zodat er meer van het kind te zien en te ervaren is.

Voor mijn plaats en betekenis in de Gemeente is het belangrijk, dat het lijntje en de associaties met de Bijbel en het geloofsdnken altijd actueel en aanwezig zijn. Als basis van herkenning en erkenning. Dat geldt dus ook voor de rituelen, liturgie, liederen en gebeden. **Voor de mens van vandaag, die niets meer weet van de Bijbelse verhalen en de geloofstaal is het belangrijk om in de eerste plaats ervaringen op te doen met de uitspraken.** Dan zal hem, vaak vragenderwijs, duidelijk worden, dat het gaat om wat de Bijbel en het geloof aan betekenis kunnen hebben.

Dat vraagt wel durf en vertrouwen van mensen die zo op pad willen gaan, want het grootste verzet kun je verwachten van mensen, die zo weinig vertrouwen hebben in ervaringen en de wereld van vandaag, dat ze het geloof in vertrouwde termen willen horen

en in de bekende rituelen willen koesteren. Zo begrijp je dat mensen vast willen houden aan de tale Kanaäns en aan de Statenvertaling.

Wil het kans van slagen hebben, zal er veel gedeeld moeten worden in de gemeente als het gaat om ervaringen en opvattingen. Elkaar bevragen op betekenis en inhoud van het leven en het geloof, met ruimte voor twijfels en enthousiasme, niet alleen van de gelovigen maar ook van hen die op ons pad komen.

Ik ben weer benieuwd naar je reactie.

Tot schrijfs,

Piet